

Vyhodnocení dílčích cílů Strategie protidrogové politiky hl. m. Prahy na období 2014 – 2020

- 1. Snížit nebo alespoň stabilizovat počet problémových uživatelů návykových látek**
 - Dle dat uvedených ve Výroční zprávě roku 2018 je odhadovaný počet problémových uživatelů pervitinu a opioidů v České republice 43 700. V hl. m. Praze je odhadován počet problémových uživatelů návykových látek v roce 2018 12 400.
 - Od roku 2009 má tento odhadovaný počet v hl. m. Praze mírně vzrůstající tendenci. Ve více vytižených lokalitách (např. Václavské náměstí) je ale situace stabilizovaná a díky prováděným programům nízkoprahových služeb má trend spíše klesající.
- 2. Oddálit experimentování a příležitostné užívání legálních i nelegálních návykových látek a klást důraz na zdravý způsob života bez návykových látek.**
 - Vzhledem k účinnosti programů primární prevence rizikového chování je nutné posílení těchto programů a zajištění jejich pokrytí ve školách na všech městských částech hl. m. Prahy viz Koncepce primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na území hl. m. Prahy na období 2014 – 2020.
 - Klást důraz na zlepšení situace v provázanosti a komplexnosti programů od včasného zjištění problému po předání jedince do odborné péče
- 3. Udržet a rozvíjet základní síť služeb.**
 - Síť adiktologických služeb v hl. m. Praze je dlouhodobě stabilní
 - Programy rozvíjejí a rozšiřují své stávající služby vzhledem k potřebám klientů, přesto že téměř nevznikají nové
 - Důvodem stagnace vzniku nových služeb je zejména problém při zajišťování prostor pro výkon práce s klienty a nestabilní financování
- 4. Zajistit dostupnost chybějících služeb nebo stávající služby modifikovat tak, aby se zvýšila dostupnost pro širokou klientelu.**
 - Služby se modifikují a přizpůsobují potřebám klientů, viz předchozí bod
 - Pro zajištění vzniku nových služeb je nutné klást vyšší důraz na individualizaci a vyšší specifikaci potřeb klientů
- 5. Zajistit zvyšování profesionální úrovně služeb a jejich společenskou prestiž.**
 - Vysoká kvalita služeb je mimo jiné deklarována certifikací daného programu, která je povinnou součástí žádosti o financování v grantovém řízení hl. m. Prahy
 - Služby v hl. m. Praze dbají na celoživotní vzdělávání svých pracovníků a odborníků
 - Vzhledem ke společenské prestiži je nutné dále prohlubovat veřejný zájem a zvyšovat povědomí o potřebnosti adiktologických služeb
- 6. Zvyšovat kvalitu života uživatelů všech typů návykových látek, jejich rodičů a blízkých prostřednictvím zajištění dostupnosti všech typů péče založené na komplexním přístupu k osobnosti klienta/pacienta.**
 - Dlouhodobě se daří v rámci služeb zajistit komplexní přístup ke klientům a zlepšovat tak jejich celkovou kvalitu života
 - Je nutné zaměřit se na destigmatizaci klientů adiktologických služeb

- 7. Zvyšovat úroveň zázemí poskytovatelů služeb prostřednictvím adekvátních pracovních možností a zlepšení prestiže profese pedagoga, pracovníka sociálních služeb a adiktologa.**
 - Dlouhodobě je identifikována malá spolupráce mezi organizacemi, městskými částmi hl. m. Prahy, institucemi a infrastrukturou
- 8. Zvyšovat odbornou úroveň protidrogových koordinátorů městských částí, poskytovatelů služeb, vytvářet synergický efekt a podporovat vzájemnou dobrou spolupráci založenou na komunikaci.**
 - Probíhají pravidelná setkávání protidrogových koordinátorů městských částí s protidrogovým koordinátorem hl. m. Prahy a předávání informací o situacích a trendech na jednotlivých územích
 - Probíhají školení a exkurze organizované protidrogovým koordinátorem hl. m. Prahy pro lepší orientaci protidrogových koordinátorů městských částí v adiktologické problematice
 - Problémem zůstávají rozdílné zájmy na územích jednotlivých městských částí
- 9. Zvyšovat odbornou úroveň obvodních a školních metodiků prevence rizikového chování dětí a mládeže.**
 - Shrnutí tohoto bodu viz strategické materiály Primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, která je v rámci hl. m. Prahy řešena samostatně koordinátorem primární prevence rizikového chování dětí a mládeže
- 10. Vytvářet vhodné ekonomické a organizační podmínky pro poskytovatele služeb a předcházet odchodu kvalifikovaných odborníků do jiných oblastí pracovního uplatnění.**
 - Situace v oblasti oceňování adiktologických pracovníků a pracovníků v adiktologických službách se dlouhodobě zlepšuje

Dílčí cíle na období 2021 – 2027

- Udržení a rozvoj stávající sítě služeb včetně zajištění stabilního financování
- Rozšíření kapacit služeb v oblasti harm reduction, ambulantní péče (ambulantní léčba, substituční léčba, doléčovací programy, sociální rehabilitace) a zajistit jejich vhodné rozmístění na jednotlivých městských částech hl. m. Prahy
- Modifikace stávajících služeb vzhledem k potřebám klientů – individualizace, integrovaná politika (alkoholové, nealkoholové a nelátkové závislosti), práce v přirozeném prostředí, somatická péče o klienty
- Zlepšení podmínek pro včasné rozpoznání problému: identifikace klientů, kteří propadávají léčebným kontinuem, zjištění stávajícího stavu a včasné zvolení vhodného nástroje pro jejich uzdravení, efektivní koordinace péče v rámci multidisciplinárních týmů, zavedení nových metod práce
- Zlepšení/rozšíření spolupráce mezi odbornostmi podílející se na péči o děti a mladistvé, zlepšení koordinace péče (pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, OSPOD, diagnostické ústavy, výchovné ústavy)
- Rozšíření spolupráce s ostatními souvisejícími odbornostmi – služby v péči o duševní zdraví, služby pro osoby bez domova

Zabezpečení cílů

K zabezpečení cílů strategie protidrogové politiky je nutné znát a mít základní podmínky a nástroje.

Základními podmínkami a nástroji pro realizaci stanovených cílů jsou:

- Fungující koordinace a řízení činností
- Efektivní spolupráce mezi odbory Magistrátu hl. m. Prahy
- Efektivní spolupráce s jednotlivými městskými částmi hl. m. Prahy
- Multidisciplinární přístup k péči a léčbě o klienty

Je nutné znát situaci na drogové scéně, znát a vnímat poznatky vědy a výzkumu, sledovat trendy, reagovat na ně a zavádět následná opatření do služeb, respektovat a vhodným způsobem koordinovat potřeby a názory všech občanů HMP, protože všech se drogová situace více či méně dotýká.

V HMP je systematicky budován a rozšiřován systém služeb. Z odborného hlediska je možné konstatovat, že síť služeb odpovídá celosvětovým trendům. Od počátku byla budovaná systematicky a racionálně na základě mezinárodních zkušeností a rozvíjela se podle potřeb a možností. Služby mají svá jasná pravidla a poslání, pracovníci jsou velmi dobře odborně připraveni.

V souvislosti s péčí o klienty jsou základními podmínkami a nástroji pro dosažení cílů především:

- Udržení, zkvalitňování a zvyšování odbornosti poskytovatelů péče
- Podpora ve vytváření nových nástrojů a postupů vzhledem k potřebám klientů
- Vytváření funkčních komunikačních platforem a jejich vzájemné propojování
- Realizace osvěty u obyvatel hl. m. Prahy

Přes tyto nesporné klady je nutné vnímat také negativa. Síť služeb kapacitně nestačí zajistit všechny potřebné výkony, dlouhodobě přetrvává nesoulad mezi zájmy prosazovanými poskytovateli služeb a zájmy samosprávy a bezpečnostních složek. Kromě neshod ve vnímání

drogových problémů a ve způsobu jejich řešení jsou negativem každoroční propady ve financování služeb z veřejných rozpočtů jak v čase, kdy organizace dostávají granty s velkým zpožděním, tak v objemu poskytovaných finančních prostředků.

Velkou výzvou je integrovaná drogová politika, kdy předchozí strategie se zaměřovaly především na problematiku nealkoholových drog, a nyní se strategie zaměřuje i na problematiku zneužívání alkoholu, gambling a další návykové chování. Tím se dramaticky rozšiřuje cílová skupina.

Vyhodnocení bylo zpracováno za účasti krajské protidrogové politiky, odborníků MHMP, členů Komise Rady HMP pro protidrogovou politiku a dalších odborníků, zejména z řad poskytovatelů sociálních a zdravotních adiktologických služeb.